

Posudek oponenta na diplomovou práci Pavla Šimáčka: Právo na život a trest smrti

Práce diplomanta má 87 stran včetně seznamu literatury a je rozdělena na dvě části: Právo na život a druhá část je nazvána Trest smrti. Obsahuje dále úvod a závěr. Polovina celého textu, tj. 40 stran, je věnována přehledu států s informacemi o právní úpravě trestu smrti. Uvedený přehled je nepochybně zajímavý, přesto by patřil spíše do přílohy než do samotného teoretického rozboru.

Pokud jde o prvou část, str. 6 – str. 21, autor se zabývá právní úpravou, obsaženou v mezinárodních úmluvách univerzálních i regionálních, dále právní úpravou v České republice, problematikou přerušeni těhotenství, sebevražd a euthanasie. Přehled těchto otázek nepochybně do tohoto tématu patří. Stranou pozornosti diplomanta však zůstávají sociální otázky práva na život. Válečné konflikty a občanské války, hlad, ústíci v některých oblastech až v hladomor, nedostatek lékařské péče atd. vyvolává potřebu i mezinárodních humanitárních organizací pomáhat k řešení následků těchto jevů. I mezinárodní dokumenty, nejen politické, ale např. i sociální encykliky katolické církve spojují právo na život s těmito jevy. Z toho hlediska se jeví pojetí práva na život u autora příliš úzké.

V druhé části práce se autor zabývá nejprve filozofickým přístupem k trestu smrti především v novověku. Dále správně ukazuje, jak přístup k trestu smrti souvisí též s kulturními okruhy ve světě a uvádí příklady států, kde aplikace některých tradičních náboženských systémů, jako např. islámského práva šaría ovlivňuje škálu trestů včetně trestu smrti. Z přehledu, který podává, vyplývá, že zákaz trestu smrti je vlastní především křesťanské civilizaci v Evropě a v některých státech amerického kontinentu s výjimkou USA. Odráží se to i v mezinárodních smlouvách. Jeho rozbor ústí do přesvědčení vyjádřeného na str. 84, že od trestu smrti bude nadále upouštěno. Není však zřejmé, z čeho autor čerpá tento optimistický závěr. Zda se domnívá, že poklesne vliv islámských a jiných tradic v některých zemích světa nebo budou působit vlivy jiné.

Pokud se zabývá autor vývojem na území současné České republiky, měl patrně věnovat větší pozornost diskusím o zákazu trestu smrti kolem r. 1968, kdy v nich hrál významnou roli prof. O. Novotný, i obnoveným diskusím po r. 1989, které lze najít např. na stránkách časopisu Právník, mimo jiné ve stanoviscích československého a slovenského Helsinského výboru. V konfrontaci s tím není tak zcela pravdivé tvrzení, že se ke zrušení trestu smrti přistoupilo bez větší teoretické přípravy, i když nepochybně bylo rozhodnutí přijato v emočně vypjaté atmosféře (demonstrace menších skupin občanů před předsednictvem vlády apod.).

Z hlediska zařazení práce do vědního, resp. pedagogického oboru se domnívám, že jde o téma z oblasti lidských práv. Proto není na škodu i širší pohled na danou problematiku, který se neomezuje jen na právní aspekty. Práci s prameny lze hodnotit vcelku pozitivně. Domnívám se, že práce je způsobilá k tomu, aby byla předmětem obhajoby.